

27 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอให้พิจารณาบททวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ...
ในบางมาตรา

เรียน ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

อ้างถึง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ... ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ได้มีมติให้ความเห็นชอบในวาระสาม เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2560

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ... เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2560 ซึ่งมีสาระสำคัญบางประการที่แตกต่างจากร่าง
เดิมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ให้นำระบบการคัดเลือกผู้สมัครขั้นต้น (Primary Vote) มาใช้ การจัดตั้ง
สาขาของพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งหลายพรรคการเมืองได้สะท้อนให้
เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติอันจะส่งผลต่อการจัดส่งผู้สมัครของพรรคการเมือง

พรรคเพื่อไทยเห็นว่า หลักการให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับพรรคซึ่งรวมถึงการ
คัดเลือกผู้สมัครนั้น เป็นสิ่งที่ดีและเป็นไปตามเจตนารมณ์ในการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่วิธีการมีส่วนร่วม
นั้นทำได้หลายวิธี ข้อสำคัญคือ วิธีการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับสภาพของความเป็นจริงของสภาพการณ์
ทางการเมืองและระบบพรรคการเมืองที่เป็นอยู่ และต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อ การส่ง
ผู้สมัครของพรรคการเมืองด้วย ซึ่งพรรคเพื่อไทยเห็นว่าระบบคัดเลือกผู้สมัครขั้นต้น (Primary Vote) ตาม
ร่างที่ผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีปัญหาที่ควรต้องพิจารณาดังนี้

1. การบริหารพรรคการเมืองผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการบริหารและต่อสมาชิกพรรคคือคณะกรรมการบริหารพรรค หากเกิดความผิดพลาดขึ้น กฎหมายได้กำหนดบทลงโทษอย่างหนัก ทั้งโทษทาง
อาญา ทางแพ่ง ทางปกครอง รวมถึงการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง

การคัดเลือกผู้สมัครโดยปกติพรรคต้องพิจารณาจากผู้มีความประพฤติที่ดี มีความรู้ความสามารถ
ในการสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเดิมพรรคก็มีกระบวนการสรรหาโดยผ่านคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครและ
คณะกรรมการบริหารร่วมกัน โดยมีการพิจารณารับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกและประชาชนในพื้นที่อยู่
แล้วว่าบุคคลใดสมควรเป็นผู้สมัครของพรรคเพราะสุดท้ายแล้วประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินในการเลือกตั้ง
หากพรรคส่งบุคคลที่ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วย ผู้นั้นก็จะไม่ได้รับเลือกตั้ง แต่การให้สิทธิค่อนข้าง
เด็ดขาดแก่สาขาพรรคและตัวแทนพรรคประจำจังหวัดซึ่งมีสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้สมัครเพียง
100 คน กรณีของสาขา และ 50 คน กรณีตัวแทนประจำจังหวัดนั้น อาจเป็นการรับฟังความคิดเห็นที่ไม่
ทั่วถึงทำให้เกิดกรณีที่สมาชิกพรรคที่ต้องการลงสมัครจัดตั้งสมาชิกซึ่งสนับสนุนตนเองเพื่อมาลงคะแนน

การเมืองในจังหวัดนั้น แทนสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมืองที่ดูแลการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดที่ตั้งจังหวัด

แต่ สนช. แก้ไขเป็นทำนองให้มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำเขตเลือกตั้ง โดยไม่ระบุว่าเป็นเขตเลือกตั้งหนึ่งให้มีตัวแทนกี่คน และยังคงใช้ชื่อว่าตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งมีปัญหาทางปฏิบัติมากเนื่องจากในบางช่วงยังไม่มีกำหนดเขตเลือกตั้งเลย และเขตเลือกตั้งที่กำหนดไว้ก็เปลี่ยนแปลงได้เรื่อย ๆ ต่างจากเขตจังหวัดซึ่งจะคงเดิมตลอดไปหากไม่มีการตั้งจังหวัดใหม่ ส่งผลให้จำนวนสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งที่เคยเกิน 100 คน อาจลดลงต่ำกว่าเพราะการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้ง และยังกระทบถึงสัดส่วนผู้เข้าประชุมใหญ่ตามร่างมาตรา 39 เพราะตัวแทนพรรคการเมืองประจำเขตเลือกตั้งมีได้เกือบ 350 คน นอกจากนี้ทำให้พรรคการเมืองที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วประเทศเลือกตั้งต้องหาสมาชิกรวมกันประมาณกว่า 35,000 คนขึ้นไป ซึ่งเป็นภาระมากแก่พรรคการเมืองใหม่และพรรคการเมืองขนาดเล็ก ทั้งจะส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ ในจังหวัดเดียวกันขาดเอกภาพ

ร่างมาตรา 35 บัญญัติว่า “เขตเลือกตั้งในจังหวัดใดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในเขตพื้นที่รับผิดชอบนั้น และให้นำความในมาตรา 34 มาใช้บังคับแก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นคือ จังหวัดที่เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมืองไม่ต้องมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งใด ๆ ในจังหวัดนั้นใช่หรือไม่ ตัวแทนพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใดต้องมีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งนั้นใช่หรือไม่ และการประชุมสมาชิกเพื่อเลือกผู้สมัครตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา 49/1 ในจังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งหลายเขต ให้แยกประชุมเป็นรายเขตเลือกตั้งใช่หรือไม่ หากใช่ ก็ควรแก้ร่างมาตรา 35 โดยใช้ถ้อยคำดังนี้

“ในจังหวัดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งใดในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำเขตเลือกตั้งเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้นและให้นำความในมาตรา 34 มาใช้บังคับแก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำเขตเลือกตั้งด้วยโดยอนุโลม”

นอกจากนี้ก็ต้องแก้ไขร่างมาตรา 49/1 และ 49/2 ให้รับกับการแก้ไขร่างมาตรา 35 ข้างต้น โดยเฉพาะต้องแก้ไขถ้อยคำ “การประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด” เป็น “การประชุมสมาชิกในเขตเลือกตั้ง” เนื่องจากเป็นการประชุมสมาชิกที่จัดโดยตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมิใช่การที่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมาประชุมกัน